לו א מיי׳ פ״כ מהל׳ איסורי ביאה הלכה

א ב מיי׳ פ״ד מהלכות

יבוס הלכה ה סמג עשין נא נב טוש"ע אה"ע

סימן קסט סעיף א: ב ג מיי׳ שם הלכה יח

טוש"ע שם סעיף כב: ג ד מיי שם הלכה טו

טוש"ע שם סעיף לה: ד ה מיי שם הלכה יט [טוש"ע שם סעיף יד

ובפירוש סדר חלינה סעיף

נדן: ה ו מיי׳ שם הלכה ה

וטוש"ע שם סעיף א: ז ז מיי׳ פ"ב מהלכות סנהדרין הלכה ו סמג

:עשין נו

にな。

ואין לריך לומר זו קמני ולא חש למימני בע"א כיון דרבי

להקשות (ד) הא דאמר ריש לקיש

בהתערובות (זבחים דף עת.) הפגול

והנותר שבללן זה בזה פטור א״א

שלא ירבה מין על חבירו ויבטלנו

ודייק התם דהתראת ספק לא שמה

התראה ומאי שנא מהכה שניהם

בבת אחת לא דמי דהכא יודע הוא

דעובר על לאו ומיתה דמכה

אביו בבירור אבל התם אינו

יודע אי זו מין הרבה על חבירו אם

עובר משום פגול או משום נותר

עובר משום פגול מו משום מתו ואין להאריך כאן: עולה בעד ברחו. תיתה סקלת היכי משמע ליה

דעולה בעל כרחו דלמא בעל כרחם

דבני משמרה קחי: ואם היו

שניהם בו'. מימה אמאי לא פריך

חלק אחד פשיטא ושמא משום דתנא

ליה לעיל (דף זמ:) תנא ליה נמי הכא:

הדרן עלך נושאין על האנוסה

מצות חליצה. הא קמ"ל דבעינן

בעין דיינים. אבל בשאר דברים אין

לריך שיהיו בקיאין בהן וכי לא עשו בטוב יוכלו לישאל לבקיאין אבל

קריאה אם לא ידעו להקרות לא יוכלו

לישאל לבקיאין אם הקרו יפה:

ראין ב"ד שקול מוסיפין עליהם

אתי שפיר דאין ב"ד שקול מוסיפין

עליהם עוד אחד דהא איכא כמה

פלוגתי במתני׳ אבל לענין סמיכת

פר דבעינן נמי שלשה ש קשה וי"ל

סדהתם נמי איכא פלוגתא אי בעינן °

בכל כחו (חגיגה טו:) ועי"ל דבכל

דוכתין דבעינן ראוי לב"ד אין ב"ד שקול:

לעיני הזקנים אהנך דלעיל קאי ואין

נראה לר"י דבריש סנהדרין (דף ג:)

מפיק הא דבעינן שלשה מומחין

מדכתיב ג' האלהים ולא אמרינן

האלהים בתרא אדלעיל קאי ואמר

ר"י דהזקנים דלעיני אנטריך למכתב

דאי הוה כתב ונגשה יבמתו לעיניהם

ה״א אי יבם סומא לא יחלוך ולהכי

כתיב לעיני הזקנים אבל חלצה מן

הסומא חלינתה כשרה: ביבעי דיה

לרבות הדיומות. וא"ת ומוקנים אמאי

לא משמע ליה זקני השוק כדאמר

בפרק בתרא דסוטה (דף מד.) ובפרק

קמא דסנהדרין (דף יד.) אי לא ושופטיך

הוה אמינא זקניך אפילו זקני השוק

גבי עגלה ערופה וי"ל דשאני הכא

דכתיב השערה דמשמע סנהדרין:

יפה

שנאמר

שנים זקנים שנים. פירש

בקונט׳ ונגשה יבמתו אליו

עוד אחד. הכל גבי חלינה

שלשה שיודעין להקרות

יהודה פליג עלה ומחלק בין זה אחר זה לבת אחת ור"ח גרים

הכה שניהם או קלל שניהם בין בזה אחר זה בין בבת אחת חייב ואין

התראת ספק שמה התראה הואיל וממה נפשך עבר: מ"ט דמאן דפטר. בבת אחת הא ודאי התראה היא: למטה. באביו ואמו: למעלה. כלפי מעלה כי יקלל אלהיו (ויקרא כד): אימקש הכחה לקללה. בפרשת וחלה המשפטיםש סמכן הענין אלא שפסוק אחד מפסיק ביניהן ואיכא למ"ד היקש הוא באלו הן הנחנקין (סנהדרין פה.): האמר בעינן דאיעביד מלוה. בתמיה גרסינן לה דקא אמרת למה עולה הא ודאי בלא חלוקה ניחא ליה למיעבד עבוד׳ אלא בעי הכי עלה לא קתני דניתני עלה במשמרו אינו חולק: בעל כרחו. דאע"ג דאינו חולק כפינן ליה לעבוד: משום פגם. שתי משפחות שבושין עליו שיאמרו בני אדם פסול הוא לעבודה י (ובני משמרות יכולין לכופו ולומר לו הואיל ואומרים עליך שאתה ממשפחה שלנו עבוד במשמר שלנו שלא יאמרו בני אדם שלא ראוך עובד במשמר אחר פסול הוא זה וכן במשמרו של אחר): כל משמר חלוק

ואפילו שלשתן הדיוטות. שחינן

פריך מאי דיינין: מנעל. של עור רך הוא כעין שלנו: חלילה כשרה. אבל לכתחלה לא כדמפרש לקמן [קב.] משום מנעל המרופט שניטל גבו אבל עיקר חלינה בסנדל והוא של עור קשה ומבושל ומשנפחת אין לו תקנה ואין דרך לנועלו: באנפיליא. של בגד קללו"ן בלע"ו: פסולה. דמידי דמגין בעינן דכתיב (דברים כה) נעלו ונעל מידי דמגין הוא דכתיב (יחוקאל טו) ואנעלך תחש והוא עור: עקב. שול"א בלע"ו: מן הארכובה ולמעלה. שנחתך רגלו מן הארכובה וחלץ מן הארכובה ולמעלה: או בשל שמאל בימין כשרה. אבל חלינה של שמאל קתני בפירקין (לקמן קד.) פלוגתא: חללה בגדול. סנדל שלא היה למדת רגלו אבל הוא יכול ללכת בו: הכי גרסינן או בקטן החופה את רוב רגלו חלילתה כשרה: גבו' להקרות. ליבם לא חפלתי לקחתה (דברים כה) (ג) מאן יבמי להקים וגו׳ ככה יעשה לחיש [שם] וכולן בלשון הקדש: זקנים. ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים (שם): זקני. וקראו לו זקני עירו (שם). אבל ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים (שם) לא קא חשיב דכיון דכתיב הוקנים אהנך דלעיל קאי: כך ב"ד מנוקים מכל מום. יליף מהאי קרא כולך יפה רעיתי דאיירי בסנהדרין:

סייב. שהרי אחד מהם אביו ₪ (קסבר התראת ספק שמה התראה הבה זה בו' קלל את זה בו' או הבה שניהם בבת אחת חייב. זו הואיל וממ"כ עובר) והכהו: נכם אחם. שחבטן במקל בהכאה אחת: חייב. דבהתראת ודאי התרו בו אל תכה שניהם שבמכה זו אתה מתחייב: בוה אחר זה פעור. דאיכא שתי התראות וכל

> לששה בתי אבות וכל אחד עובד את יומו ונוטל עורות קדשים הבאים ביומו: הדרן עלך נושאין על האנוסה

מכות נח. ע"ש ותוספ׳ פי"ב ע"ש חולין פב: לא.ן, סנהדרין פה.], [קרושין יח. וש"נ], [קרושין יח. וש"נ], [סנהדרין ג) [קרושן ינו:], ה) שבת ד) [ערכין ינו:], ה) שבת סו. קיב., ו) [תוספ' פי"ב], 1) סנהדרין לו: קדושין עו:, מ) ס"א אין זה, ע) [שמות כא], י) ס"א אין זה, כ) [נ"ל מסנהדרין], ל) עי חוי"ט, מ) [סנהדרין יג:],

מסורת הש"ם

תורה אור השלם ו. ואם לא יחפץ האיש לָקַחַת אֶת יִבְמִתוֹ וְעָלְתָה ָהַשָּׁעְרָה הַשַּּעְרָה הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁנ בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְּמִי: דברים כה ז

2. וְקָרְאוּ לוֹ זְקְנֵי עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלְיו וְעָמֵד וְאָמֵר לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָה: דררים כה ח

לְעִינֵי הַוּקְנִים וְחָלְצְה נַעַלוֹ מַעַל רַגְּלוֹ וְיְרְקְה בָּנָיו וְעָנְתָה וְאָמָרָה בָּבָה יַעֲשָׁה לְאִישׁ אֲשֶׁר לא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיוֹ:

גליון הש"ם תום' ד"ה ואין כ"ר כו' דהתם נמי איכא פלוגתא. ע" פסחים ד' פט ע"ל מד"ה דחילו פסח:

הגהות הב"ח

(א) גם' למה עולה כו' עד בע"כ תא"מ. ונ"ב מפרש"י משמע דלא גרסיי למה עולה האמר כוי אלא האמר כו' גרידא: (ב) שם ומדחו ליה ואזיל להאי בית אב ומדחו ליה אמר כ״פ ומדחו ליה ממר כ"פ כו': (ג) רש"י ד"ה להקרות כו' לקחתה וליבמה מאן יבמי: (ד) תד"ה הכה וכו' ואין להקשות מהא כו':

לעזי רש"י קלצו"ן. נעל-בד. שול"א. סוליה (או עֲקב).

מוסף רש"י

. הכה זה וחזר והכה זה. שלשה חדשים וניסת וילדה, ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון וכשגדל הכה את האחד וחזר והכה את חבירו דהויא לה כל חדא התראת התראה (חולין פב:). בבת אחת. בהכלה לחת (שם צא.) הרים עתי ידיו והכה זה בלחת וזה בלחת (שם פרים אני בהתראה אחת

התראת ודאי. דממה נפשר

חדא וחדא הוה התראת ספק ולת"ק היו שניהם כהנים וכו': תנו רבנן 6 הכה זה וחזר והכה זה קלל זה וחזר וקלל זה קלל שניהם בבת אחת הכה שניהם בבת אחת חייב רבי יהודה אומר בבת אחת חייב בזה אחר זה פמור והתניא רבי יהודה אומר פטור בבת אחת תרי תנאי אליבא דרבי יהודה מאי מעמא דמאן דפמר אמר רבי חנינא נאמר ברכה לממה ונאמר ברכה למעלה מה למעלה שאין בה שותפות אף למטה שאין בה שותפות יואיתקש הכאה לקללה: ועולה במשמרו וכו': וכי מאחר ראינו חולק למה עולה 🕫 למה עולה האמר בעינא דניעביד מצוה אלא עלה לא קתני אלא עולה בעל כרחו אמר רב אחא בר חנינא אמר אביי אמר רבי אסי אמר ר' יוחנן משום יפגם משפחה: ואם היו שניהם במשמר כו': מאי שנא שני משמרות דְלא ראזיל להא משמרה ומרחו ליה ואזיל להא משמרה ומדחו ליה משמר אחד גמי אזיל להאי בית אב ומדחו ליה (0 אמר רב פפא הכי קאמר "אם היו שניהם משמר אחד ובית אב אחד נומל חלק אחד:

ס (מסנהדרי עירן). ובגמרא

בישראל

תוספות ישנים חלצה במנעל. של עור רך כטיו שלנו חלינחה כשרה ריעבד אבל לכתחלה לא כדמפרש בגמ' גזירה משום מנטל המרופנו שנינול גבו מנענ המוופט שניטר גבו אבל עיקר חלינה בסנדל והוא של עור קשה ומשנפסק אין לו תקנה ואין דרך לנועלו לפיכך טוב דרך לנועלו לפיכך טוב לחזר אחר מנעל שעורו עב: מן הארכובה ולמעלה. פירש"י נחתך רגלו מן הארכובה ולמעלה וחלך למעלה מן הארכובה ולא נהירא דא"כ היכי קאמר ולו בי קאמר רגלו יה אם נחתך רגלו מן הארכובה ולמטה חלילתו כשרה הא אמרי׳ לקמן (בפירוש) [בפירקין] (קג.) ארר אחיור האי מאן מסגי על לוחתא דרגליה לא חלץ. פירוש שרגלו הפוך ודורם בעליונו של רגל לוחתא לשון לווחין פלנק"א בלע"ז כלומר שאינו דורס בשנת שטינו דורס ממקום מדרס רגלו ואמר נמי לקמן (שם) אחר נמי לקמן (שס) אמר אמימר לא בר אבין חליץ ולא בר קיפוק חלין שני ספדנים היו דאחלשוה לדעתיה דרב אשי ואתהפוך כרעייהו וכי גרע היכא איתהפוך כרעייהו מנחתך רגלו מן הארכובה ולמטה דאמר הכא דכשר א) לכן פירש ר"י וכ בירושלמי מן וכן מן הנו. פסולה מ כשר כשר הארכובה ולמטלה ולעולם מיירי שרגלו שלם ולעיל פרשתי:

א) אולי צ"ל ולכן פירש ר"י וכן נמצא בירושלמי דמן הארכובה ולמעלה היינו אם קשרה הרלועות מן הארכובה ולמעלה פסולה וכו׳.

תום' חד מקמאי

פרק מצות חליצה הוי יודע שסנדל ומנעל לאו כשרים אלא שהמנעל עשוי מעור רך ואיכא למיגזר ביה משום מנעל מרופט או משום חצי מנעל מפני שאפשר לתקנו אע״פ שנתקרע אבל סנדל הוא מעור קשה ואין ראוי

לתקנו אחר שנתקרע וליכא למגזר ביה משום מנעל מרופט ומשום חצי מנעל לפיכך המנעל אסור לחלוץ לכתחלה ובסגדל רווקם אות שנוקף כדיכא כמודה ביו השום נפגל מודפט ושום ודוב בעל ביק המקול אחור אירוץ כמוזואה ובטנול מתר. וכל היכא דהליצה פסולה פוסלת מן האחים וכל היכא דתני אינה חליצה אינה פוסלת. והא דתנן סגדל שיש בו עקב כשר האי עקב הוא כף הרגל שקורין שולא. והא דתנן מן הארכובה ולמטת חליצתה כשרה מן הארכובה ולמעלה

יהוש היה את היה הישו של היה בה היה בה היה היה בה היה היה היה בהרן עלך נושאין על האגוםה מן הארוכה ולמטה (עורכין יום). או בשל שמאל בימין. מן הארוכה ולמטה (עורכין יום). או בשל שמאל בימין. מסגד של שמאל בימין. מסגד של שמאל נעל בימין וחלצה, דמליצה בימין הום, דגמר רגל רגל ממלורע (שבת 10). כך ב"ד מגוקים מכל מום. פגס משפחה (שנהדרין לו:) פסול יותסין, ובסנהדרין קאמר, או גדולה או קטנה, אב"ד שינו קרוי רגל דהא תנן גבי עולת השרה אצ"פ שאינו קרוי רגל דהא תנן גבי עולת השרה בשרה אצ"פ שאינו קרוי רגל דהא תנן גבי עולת רגליו הוא אבל מן הארכובה ולמעלה מעל דמעל הוא ואע"ג ראיה מיהו מעל רגליו הוא אבל מן הארכובה ולמעלה מעל דמעל הוא ואע"ג דאמר אמימר האי מאן דחליץ [צריך] למדחסיה לכרעיה לתרוצי לכרעיה ואמר אמימר האי מאן דמסגי אלוחתי דכרעיה לא חליץ פ" שרגליו הפוכות שכף הרגל שהוא השולא הולכת למעלה וגב הרגל למטה. ואם כן הוא מן דאמר אמימר האי מאן דחליץ ואמר אמימר האי מאן דחליץ שרגליו הפוכות שכף הרגל שהוא השולא הולכת למעלה וגב הרגל למטה. ואם כן הוא מן דאמר אמימר האי מאן דמסגי אלוחתי דכרעיה לא חליץ פ" שרגליו הפוכות שכף הרגל שהוא השולא הולכת למעלה וגב הרגל למטה. ואם כן הוא מן דחליץ פ"ר שרגליו הוא שרגליו היה של היה של מידי מודע היה מידי מאן דמליץ וצריך.

סלקא דעתך סנהדרין בעינן למה לי למעומי סומין מדתני רב יוסף נפקא

דתני רב יוסף "יכשם שב"ד מנוקים בצדק כך ב"ד מנוקים מכל מום

ין "בי" ו" בי" היהם כשנחתך רגלו הוא ⁴⁾ קרי ליה לשוק (רגל) והוא מעל רגליו אבל הכא הוא הנקרא רגל ושולא בלנו היא הנקראת כף הרגל נמצא שאין השוק על הרגל אלא על כף הרגל. והרב אלפס פי" מן האוכובה ולמטה דקתני מקשר רצועות הסנדל מן הארכובה ולמטה והו"ל מעל רגלו והביא ראיה מהירושל" שכתוב במתני" בקטום מן הארכובה ולמטה וכו" כמ"ש הרב ז"ל והא דתנן חלצה בסנדל של עץ חליצתה כשרה אמר עלה בגמ" מאן תנא אמר שמואל ר"מ ה"א דתנן הקיטע יוצא בקב שלו דברי ו"מ ור" יוסי אוסר אבוה דשמואל אמר במחופה עור ודברי הכל. וכתב הרב אלפס אבל כשאינו מחופה עור אפילו דיעבד נמי לא ואין דבריו נראין בזה דקו"ל בפ" בתרא דיומא דאפילו לר" יוסי קב דקיטע

הדרן עלך נושאין על האנוסה

מצות בחליצה בשלשה דיינין ואפילו

פסולה בסנדל שיש לו עקב כשר ושאין לו

עקב פסול סימן הארכובה ולמטה חליצה

כשרה מן הארכובה ולמעלה חליצה פסולה

החלצה במנדל ∘שאין שלו או במנדל של

עץ או בשל שמאל בימין חליצה כשרה

חלצה בגדול שהוא יכול להלוך בו או בקטן

שהוא חופה את רוב רגלו חליצתה כשרה:

ומאחר דאפילו שלשה הדיומות דיינין

למה לי הא קמ"ל דבעינן בשלשה שיודעים

להקרות כעין דיינים תנינא להא דתנו רבגן

יימצות חליצה בשלשה שיודעין להקרות

כעין דיינים רבי יהודה אומר בחמשה מ"ם

דת"ק דתניא יזקנים שנים ואין בית דין שקול

מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שלשה ור'

יהודה בזקני שנים זקנים שנים ואין בית דין

שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן ה'

וֹת״ק האי זְקני מאי עביד ליה מיבעי ליה

לרבויי אפילו שלשה הדיומות ורבי יהודה

הדיוטות מנא ליה נפקא ליה מלעיני דאמר

מר ילעיני פרט לסומים ומדאיצטריך לעיני

למעומי סומים ש"מ דאפילו הדיומות דאי

חליצתה

שלשתן הדיומות חלצה במנעל

כשרה באנפיליא חליצתה

א) נראה דל"ל קרינן ליה לשוק רגל ושפיר קרינן ביה וחללה נעלו מעל רגלו אבל הכא וכו' ועי' ברא"ש כאן סימן ז'.